

ČESKÁ ŠKOLNÍ INSPEKCE

Čj.: 084 342/99-1165
Signatura: vh5ns102

Oblastní pracoviště č. 8 Liberec
Okresní pracoviště Semily

INSPEKČNÍ ZPRÁVA

Škola:	Speciální mateřská škola při Dětském centru Semily, Na Olešce 433, 513 01 Semily	
Identifikátor ředitelství:	600 099 482	IZO: 117 700 029
Ředitelka zařízení:	Blahoslava Jarůšková	
Zřizovatel:	město Semily, Husova 82, 513 01 Semily	
Příslušný školský úřad:	ŠÚ Semily, Ke Stadionu 183, 513 01 Semily	
Termín inspekce:	15. dubna a 16. dubna 1999	
Inspektoři:	Mgr. Miloslava Paclíková, Růžena Janatová	
Předmět inspekce:	Posouzení činnosti školy ve vybraných částech dle § 18 odst. 3, 4 zákona č. 564/1990 Sb., ve znění pozdějších předpisů. Řízení školy Podmínky a průběh vzdělávání	
Označení dokladů a ostatních materiálů, o které se zjištění opírá:	Zřizovací listina, dodatek ke zřizovací listině ze 7. 7. 1997, statut dětského centra, zařazení do sítě škol, statistický výkaz, přehledy výchovné práce, výchovně-vzdělávací plány, individuální plány, spisová dokumentace dětí, spisová dokumentace pedagogů.	

ZJIŠTĚNÉ SKUTEČNOSTI A JEJICH HODNOCENÍ

1. Koncepční záměry, plánování výchovně vzdělávacího procesu

Speciální mateřská škola je úzce propojena s Dětským centrem Semily (dále jen DC), které poskytuje zdravotní (léčebně-preventivní, odbornou rehabilitační, psychologickou, kožní) i pedagogickou péči dětem ve věku od 1 do 15 let s kombinovanými vadami a dětem se zdravotním oslabením, zajišťuje jejich stravování a poskytuje další služby. Součástí DC je stacionář pro děti s kombinovanými vadami a přípravná třída pomocné školy, která je odloučeným pracovištěm zvláštní školy.

Koncepci, plán práce i výchovný program mateřská škola zpracovaný neměla. Plánování výchovně-vzdělávací práce vycházelo ze zdravotních doporučení a probíhalo na bázi individuálních plánů. V době inspekce nebyl za mateřskou školu stanoven zástupce

s jasnými kompetencemi.

Po skončení inspekce ředitelka DC dodala dokument se jmenováním učitelky mateřské školy zástupcem speciální mateřské školy.

Koncepce ani způsob plánování nebyly zpracovány. Po vymezení kompetencí bude třeba této oblasti věnovat okamžitou pozornost, v současné době ji nelze hodnotit.

2. Odborné a pedagogické řízení

2.1 Organizační struktura

Dětské centrum zřízené Městem Semily je právní subjekt. Ředitelka byla jmenovaná Radou Města Semily dne 29.12.1995 s účinností od 1. ledna 1996. Absolvovala Střední zdravotnickou školu v Turnově, třísemestrové studium výchovné péče v roce 1988, týdenní seminář s tematikou péče o děti s dětskou mozkovou obrnou v r. 1992, jednodenní seminář grafomotoriky, artheterapie a relaxace.

Po skončení inspekce ředitelka DC dodala vnitřní organizační strukturu DC s uvedením vedoucí speciální mateřské školy (dále jen SpMŠ), která absolvovala střední pedagogickou školu a kurz pro logopedické asistentky.

Zdravotnický a provozní personál byl v době zřízení centra zčásti delimitovaný semilskou nemocnicí na Dětské centrum Semily.

V oddělení zdravotně oslabených dětí jsou dvě třídy s 12 a 23 dětmi, ředitelka DC vykazuje 12 a 18 dětí. K tomu § 3 odstavce 2 vyhlášky MŠMT ČR č. 127/97 Sb., o speciálních školách, uvádí, že třída pro zdravotně oslabené a pro děti se sníženou psychosociální adaptací se naplňuje do deseti dětí a třída při zdravotnických zařízeních do 15 dětí.

V každém oddělení pracuje vždy jedna učitelka mateřské školy a dvě zdravotní sestry. V oddělení stacionáře se 14 zapsanými dětmi je integrována třída SpMŠ pro děti s kombinovanými vadami, kterých je v této skupině osm. Dětem se věnují tři zdravotní sestry a individuálně jedna učitelka, která provádí logopedickou péči pro děti z celého DC. § 4 odstavec 1 vyhlášky MŠMT ČR č. 127/1997 Sb., o speciálních školách a speciálních mateřských školách, uvádí, že ve třídě speciální mateřské školy zajišťují výchovné práce dva učitelé. Individuální logopedickou péči a rozvoj komunikační dovednosti zajišťuje v rozsahu tří hodin denně v každé třídě další učitel.

Organizační struktura více odpovídá zdravotnickému zařízení než speciální mateřské škole, která je pod tímto názvem zařazena do sítě škol.

2.2 Personální struktura

Ve speciální mateřské škole působí tři učitelky mateřské školy a jedna logopedka na částečný pracovní úvazek, delimitované Školským úřadem v Semilech do DC. Dvě absolvovaly střední pedagogickou školu, jedna učitelka má střední zdravotnickou školu a v současné době studuje pedagogiku. Kromě jedné, která má logopedický kurz, neabsolvovaly žádnou formu studia speciální pedagogiky.

Personální struktura z hlediska požadované odborné způsobilosti je zatím spíše podprůměrná.

3. Kontrolní systém, kontrola a hodnocení

V době inspekce kontrolní systém speciální mateřské školy nebyl vytvořen. Tuto činnost prováděla ředitelka DC.

Tuto oblast nelze hodnotit.

4. Informační systém - vnitřní a vnější

Vzhledem k propojenosti pedagogické a zdravotní péče o děti zařazené ve SpMŠ svolává ředitelka DC čtyřikrát do roka porady všech pracovníků. Porady mají část obecnou i pro provozní personál, další části jsou již zaměřeny na organizaci a zajištění odborné zdravotní a pedagogické péče. Porady jsou doloženy zápisy. Průběžně svolává ředitelka DC krátké operativní porady pro odborné pracovníky nebo pro tu oblast SpMŠ, které se informace týkají. Denní kontakt se všemi pracovníky je dobrým předpokladem pro aktuální řešení problémů a optimální chod celého zařízení. Jako nezbytné se jeví zařazení odborných pedagogických porad vedených zástupkyní ředitelky pro oblast pedagogickou, kde budou konzultovány odborné metodické a výchovné otázky.

Pracovní řád pro pedagogické pracovníky, vydaný MŠMT ČR, měly učitelky k dispozici.

Všechny aktuální i trvalé informace jsou vyvěšovány na společné nástěnce.

Pro rodiče zpracovala ředitelka DC řád školy, který obsahuje základní informace o provozu a požadavcích dětského centra, postrádá informace o činnosti speciální mateřské školy.

Před přijetím dítěte do DC a tím také do SpMŠ proběhnou vždy individuální pohovory s rodiči, průběžně denně provádí zdravotní sestry ranní filtr, kdy s rodiči konzultují aktuální zdravotní stav dítěte a zjištění poté konzultují s učitelkou. Jedenkrát v týdnu mohou rodiče využít možnost odpolední konzultace s učitelkou na oddělení.

Třídní schůzky jsou svolávány odděleně pro část zabezpečující odbornou péči dětem s kombinovanými vadami a zvláště pro rodiče dětí se zdravotním oslabením převážně k určité aktuální události. Podrobně jsou připravovány léčebné pobyty na horách, plavání v bazénu a další společné akce.

Rodiče mají možnost denního kontaktu se sestrami, učitelkami i ředitelkou DC.

Pro širokou veřejnost připravilo centrum informativní film, který byl promítán v místní kabelové televizi. V ukázce byly představeny všechny aktivity, nabídky i spolupráce s dalšími subjekty a prezentace výsledků působení komplexní péče.

Informační systém je funkční vzhledem ke komplexnímu zaměření DC, vnitřní systém postrádá odborné pedagogické vedení a inspekce jej hodnotí jako spíše podprůměrný.

5. Vedení povinné dokumentace

- Zřizovací listina Dětského centra Semily, ze dne 15.12.1995 - vymezuje základní účel a předmět činnosti DC, nespecifikuje činnost speciální mateřské školy,
- zařazení SpMŠ do sítě škol z roku 1996 – plně neodráží skutečný stav,
- doporučení MŠMT z r. 1996 - jako odpověď zřizovateli na žádost o zařazení do sítě škol čj. 17 449/96-60 k upřesnění zřizovací listiny ve smyslu přesného označení speciální školy, pro které skupiny postižení je SpMŠ zřizována,
- Statut Dětského centra Semily - podrobně rozepisuje poslání, organizační členění,

zásady hospodaření, kontrolní činnost dětského centra. – chybí specifikace speciální mateřské školy a datum,

- příloha k žádosti o udělení souhlasu se zřízením Speciální mateřské školy při DC v Semilech - (jedna třída pro děti s více vadami v počtu 6-8 dětí, druhá třída pro děti zdravotně oslabené 15-20 dětí) – skutečnost tomuto projektu neodpovídá, dále chybí přesná specifikace, podpis a datum, v úvodu je chybná citace zákona,

- písemný souhlas školského úřadu čj. P-778/98 Ky ze dne 10.9.1998 s rozšířením kapacity speciální mateřské školy o 10 dětí na současných 38,

- evidenční listy – způsob vedení byl s ředitelkou konzultován,

- docházka dětí byla vedena na tiskopisech pro jesle,

- přehledy výchovné práce – k vypisování byly připomínky formálního rázu,

- záznamy o dětech – jsou vedeny pro VZP, pedagogickou diagnostiku učitelky nevedou.

Dokumentace je vedena, nedostatky byly s ředitelkou projednány, je nutná zvýšená pozornost.

6. Plnění učebních plánů, popřípadě jiných schválených učebních dokumentů

Plánování výchovně-vzdělávací práce vychází z klasického programu pro jesle a mateřské školy. Učitelky zvolily časově tematické plány, kde jsou vytýčeny úkoly jednotlivých výchov. Plnění je zaznamenáváno v přehledech výchovné práce. Jejich kontrolou a při hospitacích ČŠI zjistila, že stanovené úkoly jsou plněny. Individuální plány odsouhlasené odborníky jsou plněny velmi dobře.

Plánování i realizace výchovně-vzdělávací činnosti mateřské školy je klasické, neodráží nové trendy a specifika speciální školy. Kvalitní je plnění individuálních plánů. Inspekce tuto oblast hodnotí jako průměrnou.

7. Efektivnost využívání finančních prostředků přidělených ze státního rozpočtu vzhledem k účelu jejich poskytnutí a vzhledem ke schváleným učebním dokumentům

Speciální mateřská škola je zřízena při Dětském centru Semily s právní subjektivitou. Rozpočet na provoz celého DC i se speciální mateřskou školou přiděluje Městský úřad v Semilech formou příspěvku. V něm je zahrnuta částka na provozní náklady, základní mzdy, odvody i ONIV a nenárokové mzdové složky pro nepedagogický personál.

Na základě vyhlášky města Semily přispívají rodiče finanční částkou 275 Kč. Tento příspěvek zůstává na škole a je použit v celé výši pro potřeby dětí. Děti s nepravidelnou docházkou mají započítány jen faktickou docházku a hradí 18 Kč za den. Dle § 19 a) zákona č. 564/1990 Sb., o státní správě a samosprávě ve školství v platném znění, může obec za stanovených podmínek vybírat finanční příspěvek. Vybírání příspěvku dle výkladu MŠMT ČR pod č. j. 10 898/94-24 se však na speciální mateřské školy zřizované obcí nevztahuje.

Na mzdy pedagogického personálu získává finanční prostředky DC ze Školského úřadu v Semilech a to ve výši okresního normativu. Tato částka zahrnuje základní mzdy, odvody, ONIV a nenárokové složky platu. Celková výše umožňuje odpovídající diferencované ohodnocení jednotlivých učitelek.

Další příjmy získává DC od VZP na základě vykázaných zdravotních a rehabilitačních výkonů a také formou sponzorských darů.

Hospodaření je pravidelně kontrolováno finančním odborem Městského úřadu v Semilech, zpráva o kontrole čerpání mzdových prostředků na SpMŠ je pravidelně školským úřadem zasílána.

Školský úřad a zřizovatel vycházejí požadavkům ředitelky DC vstříc

Vzájemná spolupráce je velmi dobrá.

Prostředky, přidělené ze státního rozpočtu jsou využívány ve prospěch umístěných dětí, inspekce hodnotí tuto oblast jako nadprůměrnou.

8. Hodnocení materiálně technických podmínek výchovně vzdělávací činnosti

Speciální mateřská škola působí při Dětském centru Semily, které má k dispozici budovu bývalých jeslí. Její vnitřní organizace je pro tento typ zařízení velmi příznivá. Každé oddělení má svou třídu s herní částí, přípravnou kuchyňku, sociální zařízení. V budově jsou dále relaxační, terapeutická i rehabilitační odborně zařízená pracoviště. Dětské centrum a speciální mateřská škola jsou jedním organickým celkem, proto je vybavení a zařízení využíváno společně.

Vybavení pomůckami je z hlediska speciálního zaměření dostačující, vnitřní zařízení tříd i dalších místností je rozmanité a podnětné. Pro realizaci výchovně vzdělávacích činností je dostatek herních koutků s dětskými pokojíčky, námětovými stavbami a stavebnicemi.

Školní knihovna pro děti je vybavená dostatečně pestrou dětskou literaturou klasickou i moderní. Učitelská knihovna obsahuje zastaralé odborné pedagogické publikace, zcela schází současné trendy ve výchově i nová odborná literatura z oblasti speciální pedagogiky.

Rozlehlá školní zahrada je vybavená zahradními sestavami, průběžně se obnovuje. Vyhovuje relaxačním, pohybovým i herním aktivitám dětí. Část pozemku je využívána pro hipoterapii.

Ředitelka centra do budoucna plánuje další úpravy a zřízení bazénu, který by byl k dispozici i dalším dětským zařízením ve městě.

Prostorové podmínky pro provoz speciální mateřské školy v budově dětského centra jsou optimální, vybavenost pomůckami odpovídá výchovně vzdělávacím záměrům. Tuto oblast ČŠI hodnotí nadprůměrně.

Nedostatečně je vybavená knihovna odbornou pedagogickou i speciálně-pedagogickou literaturou, tento stav je hodnocen jako podprůměrný.

9. Hodnocení psychohygienických podmínek

Vzhledem k tomu, že speciální mateřská škola je prakticky součástí DC, které dětem poskytuje komplexní zdravotní péči v oblasti rehabilitace, terapie a relaxace ve spolupráci s odbornými zdravotními pracovníky, je důležitá organizace dne směrem k jednotlivým dětem. V průběhu denních činností, které jsou propojeny s odbornou zdravotní péčí, měly děti možnost vyžití při volné hře, avšak řízené činnosti poměrně dominovaly a výrazně ve sledované dny převažovaly. Přítomností dvou sester a jedné učitelky je dán základ pro individuální prožitkové učení, tato forma však většinou nebyla při inspekci aplikována. Jedno oddělení mateřské školy je propojeno se stacionářem pro děti s kombinovanými vadami, kterým se věnují tři zdravotní sestry. Individuální práci s těmito dětmi, včetně nápravy řeči, provádí učitelka individuálně v průběhu dopoledne.

V tomto spojeném oddělení je zapsáno 14 dětí s více vadami a různým postižením. Není zde jasná kvalifikace typu oddělení, zda se jedná o stacionář nebo třídu mateřské školy.

Prostředí celé budovy je uzpůsobeno pro specifické činnosti, každý prostor má své vlastní využití. Všechna oddělení jsou vybavena inhalátory, zvlhčovači vzduchu a dalšími pomůckami pro děti s respiračními potížemi.

V průběhu celého dne je zaveden pitný režim, sestry vaří bylinné čaje a využívají jejich léčebných a preventivních účinků.

Úklidové práce jsou provedeny na vysoké úrovni, všechny prostory jsou udržované, bezpečné a světlé.

Psychohygienické podmínky jsou spíše nadprůměrné.

Ve výchovně-vzdělávacím procesu byl dán menší prostor individuální spontánní hře a prožitkovému učení, převažovaly řízené činnosti.

10. Hodnocení z hlediska kvality vyučování

Individuální péče v oblasti logopedie je prováděna v průběhu dopoledne s dětmi, které tuto péči vyžadují. Logopedická asistentka pracuje s jednotlivými dětmi po předchozí konzultaci s klinickým logopedem, děti mají pravidelnou odbornou kontrolu. Písemně jsou zaznamenávány pokroky v nápravě. Její práce byla hodnocena velmi dobře.

Ve třídách dětí se zdravotním oslabením učitelky společně se sestrami působí v oblastech rozvíjení poznání a plní výchovně vzdělávací úkoly podle naplánovaných výchovných cílů. Zdravotní sestry mají většinou předchozí zkušenost s prací v jeslích a jsou v pedagogické oblasti vysoce aktivní.

V průběhu inspekce byla sledována práce učitelek se zaměřením na manipulaci dětí s flétničkou, na rozvoj poznání, grafomotoriky, pracovní a výtvarné činnosti. Hru na flétničky prováděla se skupinou dětí zdravotní sestra, která má zájem o studium speciální pedagogiky. Plánovanou činnost realizovala v prostoru lehárny, kvalitně prováděla dechová cvičení a správné pokládání prstů na nástroj. Děti zvládly zahrát jednoduchou melodii a doprovod na rytmické nástroje. Po této části zařadila smyslovou výchovu spojenou s rozvojem poznání. Tento způsob byl pro děti zdouhavý a postrádal propojenost a posloupnost s původním cílem. Znatelná byla snaha naučit děti co nejvíce a velmi pěkný přístup k dětem. Patrná byla absence odborné způsobilosti v předškolním vzdělávání.

Při rozvoji poznání se učitelka snažila o skupinové a individuální učení s využitím poznatků z návštěvy hasičské zbrojnice. S předškolními dětmi následně procvičovala grafomotoriku, postup i zvolená metoda byly málo efektivní.

Mladší děti v menším kolektivu pod vedením sester i učitelky plnily úkoly z pracovní a výtvarné výchovy. Motivace byla přiměřená věku, pomůcky a přístup dospělých stimulovaly jednotlivé děti k soustředěné činnosti.

V průběhu dopoledních činností inspekce zjistila poměrně vysoké zatížení některých skupin dětí a to především plněním plánovaných úkolů na úkor prožitkových a spontánních aktivit dětí.

Celkové hodnocení výchovně-vzdělávacího působení je hodnoceno ve dvou rovinách. Přístup k dětem a osobní nasazení pracovníků jsou nadprůměrné, v oblasti realizace výchovně-vzdělávacích cílů je úroveň průměrná.

11. Hodnocení z hlediska výsledků vyučování

Pracovníci SpMŠ a DC zajišťují dětem pedagogickou a zdravotní péči, kterou konzultují s odborníky - pediatrem, neurologem, psychologem a logopedem. Připravit podmínky pro rozvoj osobnosti tak, aby nebyly narušeny přirozené potřeby dětí, je snahou všech pracovníků dětského centra i speciální mateřské školy.

Ve třídách dětí se zdravotním oslabením byly děti spokojené, hravé, k inhalacím i dalším rehabilitačním procedurám odcházely s důvěrou a klidně. Dobře se orientují v prostorách, jsou zvyklé na jednotlivé činnosti docházet do určených místností. Jsou vedeny k samostatnosti a zručnosti při sebeobsluze.

Velmi dobré jsou výsledky při korekci nesprávné komunikace dětí.

Tuto oblast ČŠI hodnotí spíše nadprůměrně.

ZÁVĚRY

Speciální mateřská škola při Dětském centru Semily má svoje opodstatnění. O děti se stará převážně tým zdravotnických odborníků, dětem je poskytována komplexní péče. Speciální mateřská škola v době inspekce neprovozovala činnost plně v souladu se zřizovací listinou a zařazením do sítě škol (nebyla stanovena vnitřní struktura a jasné

kompetence), a proto nelze všechny sledované jevy objektivně zhodnotit.

Vymezení kladů:

- optimální prostorové i materiální podmínky,
- velmi dobrá komplexní péče o děti zdravotně oslabené a děti s kombinovanými vadami,
- spolupráce mezi zdravotnickým a pedagogickým personálem probíhá na bázi vzájemné komunikace,
- příkladné osobní nasazení a přístup zaměstnanců k dětem.

Vymezení nedostatků:

- v době inspekce zřizovací listina a zařazení do sítě škol neodpovídaly skutečnosti,
- byly zjištěny nedostatky ve vedení povinné dokumentace,
- výchovně-vzdělávací program zabezpečoval nízký počet pedagogicky způsobilých pedagogů,
- plánování výchovně-vzdělávací práce i realizace byly pojety tradičně, s převahou řízených činností.

Doporučení :

- ve spolupráci se zřizovatelem a ŠÚ doplnit zřizovací listinu a upravit zařazení do sítě škol podle stávající skutečnosti,
- uvést do praxe pedagogické řízení mateřské školy,
- řídit se dle vyhlášky MŠMT ČR č. 127/97 Sb., o speciálních školách (počty dětí...),
- vést dokumentaci dle platných pokynů MŠMT,
- výhledově zajistit odborné personální obsazení speciálními pedagogy,
- v současné době věnovat zvýšenou pozornost samostudiu odborné pedagogické literatury,
- vybírání finančních prostředků od rodičů řešit jinou formou.

razítko

Podpisy inspektorek:

vedoucí týmu Mgr. Miloslava Paclíková v. r.

členka týmu Růžena Janatová v. r.

V Liberci dne: 27. května 1999

Inspekční zprávu jsem převzala dne 8.6.1999

razítko

Podpis ředitelky školy Blahoslava Jarůšková v. r.

Dle § 19 odst. 8 zákona č. 564/1990 Sb., o státní správě a samosprávě ve školství, ve znění pozdějších předpisů, může ředitel školy - zařízení podat připomínky k obsahu inspekční zprávy České školní inspekci do 14 dnů po jejím obdržení. Připomínky k obsahu inspekční zprávy jsou její součástí.

Na vědomí

Adresát	Datum předání / odeslání zprávy	Podpis příjemce nebo čj. jednacího protokolu ČŠI
Zřizovatel: MěÚ Semily	18.6.1999	085 368/99-1075a
Školský úřad:	18.6.1999	085 368/99-1075b

Připomínky ředitelky školy

Datum	Čj. ČŠI	Text
--	--	--